

GIDS VOOR HET ZAAIEN VAN

MAAND	JAN	FEB	MRT	APRI
Lente-uitjes				
Rode biet				
Snijbiet				
Broccoli (calabrese-type)				
Spruitbroccoli*				
Paksoi				
Chilipeper				
Komkommer				
Courgette				
Zomerpompoe				
Winterpompoe				
Wortel				
Sla				
Tomaat				
Muizenmelo				
Sperziebonen				
Sugarsnaps/peultjes				
Radijs				
Tuinbonen				
Mais				

* Kan een dubbele oogst opleveren: 1. Zaaien in maart; oogsten okt-nov
2. Zaaien in mei-juni; oogsten feb-mei

INHOUD

Inleiding 6

Hoe gebruik je dit boek? 8

HOOFDSTUK 1: ZAADBASICS 10

Hoe zaden werken 12

Houd het groen 14

Planten voor de poen 16

Lees het zakje 18

Ruimte om te groeien 20

Project: zelfgemaakte kweekbak 24

Waar zaai je in? 26

Project: biologisch afbreekbare kweekpotjes 28

Het betere kiemwerk 30

Na het kiemen 32

Maak een zaikalender 34

HOOFDSTUK 2: BLOEMEN UIT ZAAD 36

Gebruik je ruimte 38

Wat de etiketten betekenen 40

Telen voor de pluk 42

Project: maak een rustieke wigwam 44

Zaaien voor diertjes 46

Bloemen kweken met kinderen 48

Project: potten met lichtig textuurcontrast 50

Stokroos 52

Akelei 54

Leeuwenbek 56

Korenbloem 58

Grote wasbloem 60

Klokwinde 62

Cosmea 64

Vingerhoedskruid 66

Slaapmutsje 68

Zonnebloem 70

Siererwt 72

Siertabak 74
Juffertje-in-het-groen 76
Oost-Indische kers 78
Zinnia 80

HOOFDSTUK 3: VOEDSEL UIT ZAAD 82

Gebruik je ruimte 84
Goede timing 86
Groenten zaaien 88
Kiemgroenten 90
Smaak telen 92
Telen met kinderen 94
Project: een 'potager' in pot of bak 96
    Biet 98
    Snijbiet 100
    Broccoli 102
    Paksoi 104
    Chilipeper 106
    Komkommer 108
    Courgette 110
    Pompoen 112
    Wortel 114
    Tomaat 116
    Muizenmeloen 118
    Sperzieboon 120
Sugarsnaps en peultjes 122
    Radijs 124
    Mais 126

HOOFDSTUK 4: ZADEN BEWAREN EN RUILEN 128

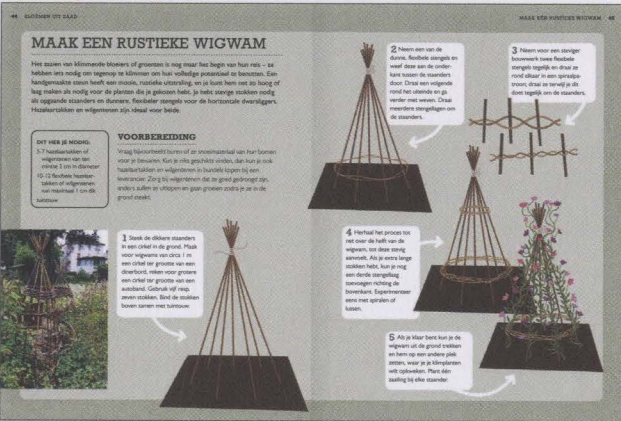
Zaad bewaren voor volgend jaar 130
Begin een zadenbibliotheek 132
    Beurzen en markten 134
    Vergroen je omgeving 136
    Woordenlijst 138
Bronnen en leveranciers 140
    Register 142
    Fotoverantwoording 144

HOE GEBRUIK JE DIT BOEK?

Dit boek doet wat het belooft – het geeft je alle informatie die je nodig hebt om, zelfs als je een echte beginner bent, succesvol planten op te kweken uit zaad.

HOOFDSTUK 1

Bespreekt de basis van hoe zaden werken, met gedetailleerde beschrijvingen van hoe ze te zaaien en hoe je gezonde zaailingen grootbrengt die geschikt zijn voor je teelt-ruimte, hoe groot of klein die ook is. Met projecten als: simpele zaaipotjes maken van papier, en je eigen kweekbak maken.

HOOFDSTUK 2

Legt uit hoe je bloemen uit zaad opkweekt. Kijkt mee hoe je uit de enorme selectie een keuze kunt maken, wat de etiketten op de zakjes betekenen, hoe je je ruimte optimaal benut en hoe je je eigen pluktuin begint. Met projecten waarbij je een rustieke wigwam voor klimplanten maakt en een inspirerend bloemenarrangement kweekt.

ZELFGEMAAKTE KWEEKBAK

Sommige zaden hebben lage temperaturen nodig om de kieming in gang te zetten, andere verlangen een constante warmte om van start te kunnen gaan. Kweekbakken die zaden op een constante temperatuur houden, zijn heel handig, maar kunnen vrij duur zijn. Hier zie je een makkelijke manier om er zelf een te maken.

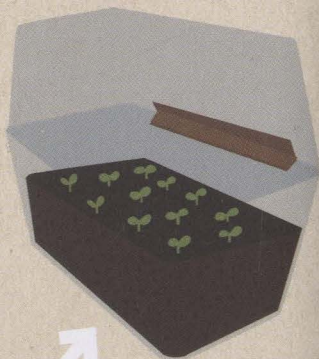
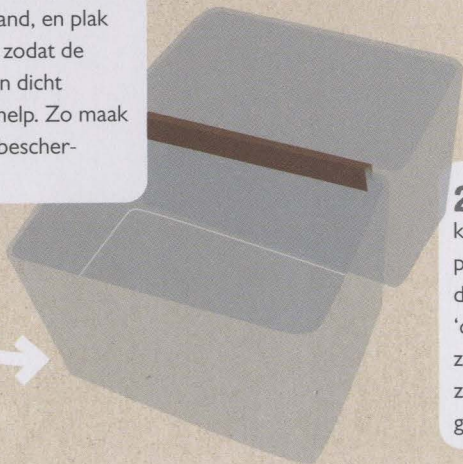
DIT HEB JE NODIG:

2 plastic fruitbakjes
verpakkingstape
potgrond
wc-rolletjes (naar keuze)
kartonnen eierdoos
(naar keuze)
rechthoekig blad
(opvangschotel)

VOORBEREIDING

Doorzichtige plastic fruitbakjes, zoals die waar druiven of aardbeien in de supermarkt in verkocht worden, zijn ideaal voor dit project. Je kunt ze gebruiken om een minikasje te maken voor op je vensterbank: dat vormt een aangenaam milieu voor je zaden om te kiemen en om je tere zaailingen te beschermen tegen uitdroging. Als je een kleine thermometer hebt, kun je die er ook bij steken, zodat je de temperatuur binnenin beter in de gaten kunt houden.

1 De deksels van de bakjes gebruik je niet. Zet het ene fruitbakje omgekeerd op het andere, rand op rand, en plak tape aan één kant zodat de fruitbakjes open en dicht kunnen als een schelp. Zo maak je eenvoudig een beschermende omgeving.

2 Methode 1: vul de kweekbak voor de helft met potgrond en stop de zaden in de grond. Geef water, doe het 'deksel' erop en wacht tot de zaden kiemen. Verspeen de zaailingen naar potjes zodra ze groot genoeg zijn.

3 Of kies methode 2: gebruik wc-rolletjes of eierdozen als plugpotjes die je in het fruitbakje zet. Je kunt de zaailingen later met plugpotje en al uitplanten: het zachte karton zal uiteenvallen in de grond. Zet hiertoe zes of zeven wc-rolletjes of een kleine eierdoos op de bodem van het fruitbakje en zorg dat deze 'potjes' strak tegen elkaar staan. Vul elk potje met potgrond, druk stevig aan en stop de zaden erin.

4 Zet drie of vier van deze minikweekbakjes op een blad dat de druppels bij het gieten opvangt en zet op een vensterbank. Op zonnige dagen kan het snel te heet worden, dus doe dan de deksels omhoog zodat er minder warmte wordt vastgehouden. Sluit ze tegen de avond weer.

MAAK EEN ZAAIKALENDER

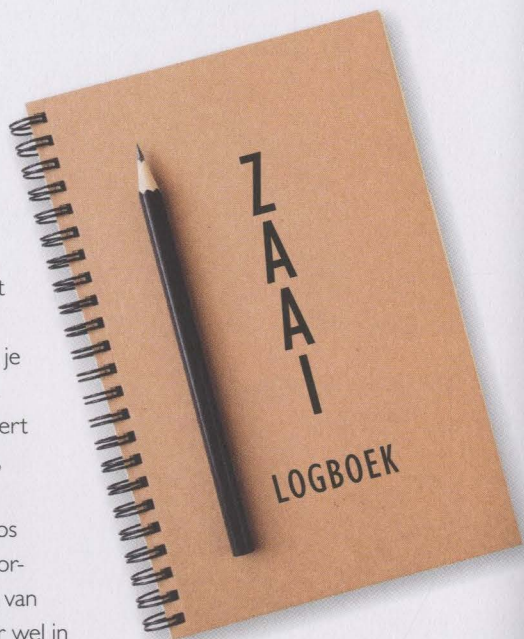
Als dit het eerste jaar is dat je planten opkweekt uit zaad, is het verleidelijk om vooral te kijken naar het moment waarop je eerste planten zullen bloeien of oogstrijp zijn. Toch is het slim om de hele groeicyclus in de gaten te houden. Dat helpt je om je tuin productief te maken van lente tot herfst, zodat hij de meeste maanden iets te bieden heeft, of dat nu bloemen zijn of iets eetbaars.

EEN LOGBOEK

Noteer wat je zaait en wanneer, plus wanneer je denkt de plantjes uit te kunnen planten en wanneer je verwacht dat de plant gaat bloeien of vrucht dragen. Noteer naderhand ook wanneer dat allemaal echt het geval was: dat is de beste gunst die je jezelf kunt bewijzen als je net begint. Dit helpt je bij je planning in de volgende jaren en geeft je als nieuweling meteen de nodige tuinkennis. Je leert dan niet alleen wanneer planten gaan bloeien, maar ook hoelang je kunt verwachten dat ze doorgaan; welke planten kort maar weergaloos bloeien en welke weken of zelfs maanden doorbloeien (denk aan siererwten en cosmea); en van welke gewassen je het best maar weinig, maar wel in meerdere rondes, kunt zaaien (sla, bijvoorbeeld, tenzij je

vijftig kroppen in één week denkt te gaan eten) – in tegenstelling tot de soorten die je het best in één keer kunt zaaien (tomaten, en liefst zo vroeg mogelijk).

Je kunt het best een logboek maken en dit na het zaaien eens per week invullen. Maak korte notities. Wat er ook op het zakje staat en wat vrienden en familie je ook vertellen, niemand heeft exact dezelfde kweekomstandigheden als anderen, en de zaden die bij jou fantastische planten opleveren, doen dat in andermans tuin misschien wel niet. Planten kweken is een heel persoonlijke aangelegenheid.

ZAAIEN EN OPKWEKEN DOOR HET JAAR HEEN

Deze kalender geeft je een idee van wat je kunt zaaien/opkweken/laten bloeien of oogsten voor enkele makkelijk te kweken bloemen en groenten. Zodra je zelf een beetje weet wat je wilt, kun je je eigen versie uitwerken zodat je vooruit kunt kijken om te zien wat er gaat komen en wanneer, en bedenken welke planten je wilt gebruiken om eventuele gaten in de beplanting op te vullen.

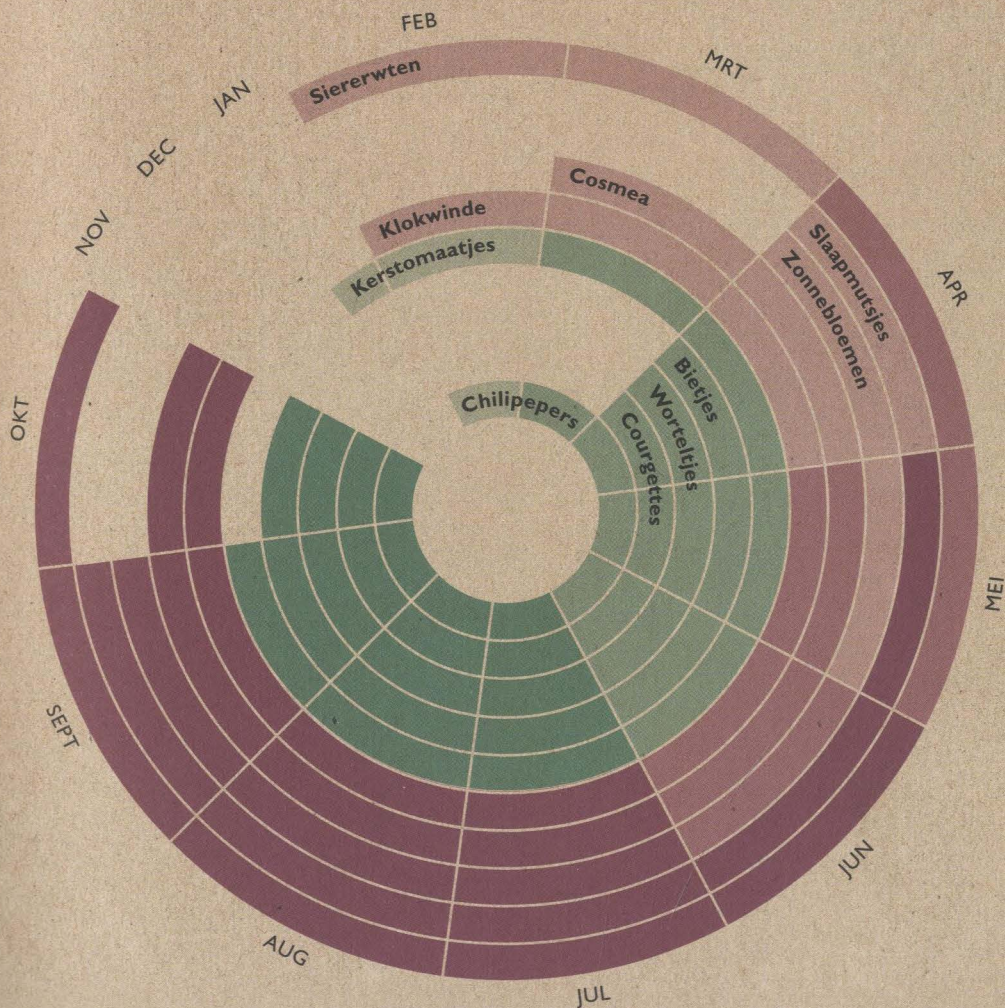
BLOEMEN

Zaaien Opkweken Bloeien

GROENTEN

Zaaien Opkweken Oogsten

POTTEN MET LUCHTIG TEXTUURCONTRAST

Met een paar piepkleine zaadjes is het mogelijk een pot te voorzien van een textuurrijke beplanting met veel impact. Mengsels van luchtige eenjarigen vormen een mooie blikvanger naast een deur, of te midden van kleinere potplanten. Bloeiende planten die groot maar niet al bossig worden, zijn ideaal, en siergrassen zullen beweging en textuur toevoegen.

DIT HEB JE NODIG:

zaden van een van de combinaties hieronder
zaaitray en kleine potjes
grote bak of pot, vanboven min. 40 cm in doorsnee
turfvrije grond
rijshout of een metalen ringsteun

VOORBEREIDING

Het mooi van dit project zit in de planning en het ontwerp. Kies een van de drie ontwerpen hieronder. Elk ontwerp bevat complementaire planten die variëren in hoogte en textuur, inclusief een soort met veer- of grasachtig blad om de pot een luchtige, dromerige look te geven. Je hebt twee nodig van elke plant, dus zaai ten minste drie voor het geval er eentje mislukt.

ONTWERPEN

Warme kleuren

Duizendknoop (*Persicaria orientalis*)
Zinnia 'Benary's Giant'
Fazantstaartgras (*Anemanthele lessoniana*)

Mooie pastels

Wolkgras (*Agrostis nebulosa*)
Duifkruid (*Scabiosa atropurpurea*)
Cosmea 'Seashells'

Weide-effect

Kwispelgerst (*Hordeum jubatum*)
Korenbloem (*Centaurea cyanus*)
Gipskruid (*Gypsophila paniculata*)

1 Zaai in februari of maart binnenshuis in een zaaitray.

2 Wanneer de zaailingen groot genoeg zijn, pot ze op in individuele kleine potjes. Laat halverwege mei de zaailingen geleidelijk wennen aan het buitenleven door ze overdag buiten te zetten en 's avonds binnen te halen.

3 Is het vorstgevaar voorbij, plant dan twee van elke soort, zes in totaal, in je pot of bak en water goed in. Zet de plantensteunen erbij.

4 Zet op een zonnige plek met licht rondom, zodat de plantjes niet naar één kant gaan groeien. Geef in de zomer om de dag water, maar check het vocht in de pot wel even voordat je dat doet. Turfvrije grond kan langer vochtig blijven dan verwacht – schraap het oppervlak weg om te checken of de bovenste 5 cm droog is voordat je water geeft.

Stokroos *Alcea rosea*

Loom wuivende stokrozen vormen een karakteristieke zomerse aanblik. Ze floreren vooral in stenige, kleiachtige grond en zaaien zichzelf spontaan uit onder aan zuidgevels en tussen de bestrating. De bloemaren kunnen wel 3 m hoog reiken, soms nog hoger. Er zijn dubbelbloemige variëteiten, die doen denken aan vrolijke pompons, en openbloeiende enkele bloemvormen; alleen aan die laatste hebben nectardrinkende bestuivers iets.

ZAAIEN

Zaai in trays gevuld met zaai­grond, binnenshuis, ergens tussen februari en mei. Geef elk plat, papierachtig zaadje voldoende ruimte. Strooi 2 mm grond of zand over de bovenkant om de zaden op hun plek te houden. Geef van onderaf water door de tray in een ondiepe schaal water te zetten tot het water vanonder wordt opgenomen en tot aan de bovenkant doortrekt. Zet de tray in een kweekbak, of schuif hem in een doorzichtige plastic zak om de zaden warm te houden.

OPKWEK EN VERZORGING

Het kan tot twee weken duren voordat de zaden kiemen. Steek de zaailingen, zodra ze groot genoeg zijn om te hanteren, voorzichtig uit en zet ze in grotere potjes. Zet ze in mei buiten op een zonnige plek en houd ze goed vochtig tot ze voldoende blad hebben.

PLANTEN EN PLUKKEN

Stokrozen zijn beter aangepast aan teelt in de grond dan in potten. Plant ze achteraan in borders en zorg dat ze volop in de zon staan. Het zijn sterke twee- of meerjarige planten. Ze vormen een bladrozet in het eerste jaar en bloeien meestal vanaf het tweede jaar.

Stokrozen zaaien zichzelf uit in de tuin, maar als er zaailingen vooraan in de borders verschijnen, kun je ze beter opgraven en achteraan herplanten, of oppotten tot je een bestemming voor ze hebt.

DE BALLONACHTIGE
KNOPPEN HEBBEN EEN
HEEL EIGEN SCHOONHEID,
VOORDAT ZE OPENGAAN.
DIT IS EEN ENKELVOUDIGE
BLOEMVORM.

DUBBELE VORM

DRIE OM TE PROBEREN

'Black Knight' – opvallende, bijna zwarte, zijdeachtige enkelvoudige bloemen aan een grote plant

'Chater's Mix' – een favoriet in de cottagetuin; dubbele bloemen in een mix van weelderig rijke tinten

'Halo White' – grote, witte, enkelvoudige bloemen met een citroengeel hart dat oplicht in de zon